

12 lipca 2021

Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie otwarte

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wziął udział w uroczystościach związanych z otwarciem Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich oraz obchodach Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej, które odbyły się dziś w Michniowie. Termin otwarcia Mauzoleum wybrany został nieprzypadkowo - nawiązuje do pacyfikacji wsi przez Niemców przed 78. laty, 12 i 13 lipca 1943 roku. Do Michniowa przyjechali też m.in. sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu Jarosław Sellin, prezes Instytutu Pamięci Narodowej Jarosław Szarek oraz

Zbigniew Koniusz - wojewoda świętokrzyski. Samorząd województwa świętokrzyskiego reprezentowali przewodniczący Sejmiku Andrzej Pruś, marszałek Andrzej Bętkowski oraz Tomasz Jamka - członek Zarządu Województwa. We wtorek uroczystości w Michniowie będą kontynuowane z udziałem mieszkańców.

Uroczysta msza święta i poświęcenie Mauzoleum

Wieś Michniów w czasie dwudniowej pacyfikacji 12 i 13 lipca 1943 roku została przez hitlerowców doszczętnie spalona. Zginęło co najmniej 204 mieszkańców, w większości żywcem spalonych. Najmłodszym zamordowanym michniowianinem był Stefan Dąbrowa, który miał tylko 9 dni. Dziś Michniów jest symbolem męczeństwa wszystkich wsi polskich z czasów II wojny światowej.

Poniedziałkowe uroczystości zainaugurowała o godz. 14.00 msza święta w intencji spacyfikowanych przez Niemców mieszkańców Michniowa. Eucharystii przewodniczył ks. biskup Marian Florczyk, biskup pomocniczy diecezji kieleckiej, który po mszy dokonał poświęcenia Mauzoleum.

O godzinie 15.00 uczestniczący w uroczystości Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda złożył wieniec od narodu polskiego pod pomnikiem zamordowanych mieszkańców Michniowa, oddając hołd wszystkim mieszkańcom wsi polskich pomordowanym i poległym w czasie II wojny światowej. W ceremonii składania kwiatów prezydentowi towarzyszył marszałek Andrzej Bętkowski.

„Tu leży moja mama i moi bracia...”

Po odegraniu hymnu państwowego głos zabrała **Marianna Wikło**, świadek pacyfikacji wsi, jedna z niewielu osób, które przeżyły okrutny zbiorowy mord przed siedemdziesięciu ośmiu laty. Wzruszona powiedziała:

- Witam w miejscu szczególnym, przy mogile, w której spoczywają prochy naszych bliskich. Tu leży moja mama i moi bracia... Dziś jest dzień szczególny; nie tylko będziemy modlić się i wspominać tych którzy zostali tu zamordowani przez Niemców, dziś upamiętnimy ich w sposób szczególny, otwierając Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich. Panie Prezydencie, dziękuję za przybycie i wspólne złożenie hołdu naszym bliskim. Oni na zawsze pozostaną w naszych sercach i naszej pamięci... - mówiła.

Prezydent Andrzej Duda: Michniów nigdy nie przestał istnieć!

W swoim wystąpieniu prezydent Andrzej Duda zwrócił się do mieszkańców ziemi świętokrzyskiej, ale też bezpośrednio do ocalonej przed zagładą Marianny Wikło:

- Pani Marianno, Michniów nigdy nie przestał istnieć! Najlepszym tego dowodem jest Pani; Pani obecność wśród nas, Pani służba jako nauczyciela i dyrektora szkoły, nauczycielki kształcącej dzieci i wychowującej kolejne pokolenia - mówił prezydent **Andrzej Duda**. - Michniów nie przestał istnieć, podobnie jak nie przestały istnieć te polskie wsie, które podobnie jak Michniów, zostały w czasie II wojny światowej w sensie fizycznym całkowicie zniszczone. Ale nigdy nie zniszczono ich w sensie moralnym, nie zniszczono ich siły ducha, mocy i polskości. Popatrzmy na to Mauzoleum... Przedstawia ono ciąg wiejskich chat, każdy z nas je rozpoznaje. Ale jakich chat? Niezniszczalnych! Ich się nie da spalić i zburzyć. To symbol niezniszczalności polskiej chłopskiej chaty, polskiej rodziny i niezniszczalności Rzeczypospolitej. Nieprzypadkowo 12 lipca został ustanowiony przez polski Parlament Dniem Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej. Oddajemy hołd tym wszystkim, którzy polegli i zostali pomordowani, bo pamięć jest niezwykle ważna. To, że są tu dziś Państwo, że są przedstawiciele władz, jest świadectwem długu jaki dzisiejsza niepodległa i suwerenna Rzeczpospolita ma wobec polskiej wsi, wobec wszystkich tych, którzy na niej mieszkają i ją tworzą - polskiej wsi smaganej i niszczonej, ale cały czas istniejącej, wsi mocnej siłą rodziny, ducha i wiary. Wsi mocnej tym, czego nigdy nie udało się jej ani odebrać, ani spalić. Tu, w Michniowie jest to szczególnie widoczne. Cześć i chwała bohaterom! Wieczna Pamięć pomordowanym mieszkańcom Michniowa i wszystkich polskich wsi! Wieczna pamięć poległym żołnierzom Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i wszystkich innych formacji, które walczyły o wolną, suwerenną i niepodległą Polskę - dodał prezydent.

Pamiętamy...

Marszałek Andrzej Bętkowski podkreślał, iż dzień otwarcia Mauzoleum jest zwieńczeniem wieloletnich starań michniowian o uczczenie pamięci pomordowanych współbraci oraz ich ogromnej determinacji w dążeniu do upamiętnienia ofiar pacyfikacji wsi:

- Już w 1945 roku odbyły się przy tej mogile pierwsze uroczystości rocznicowe.

Przez te wszystkie lata co roku 12 i 13 lipca życie tej wsi zatrzymywało się w zadumie i wspomnieniach. Silna potrzeba upamiętnienia zamordowanych bliskich doprowadziła do stworzenia pierwszej wystawy w Izbie Pamięci, której autorem był Andrzej Grabiwoda – mówił **Andrzej Bętkowski**. – Szybko powiększająca się liczba zbiorów, potrzeba powiększenia ekspozycji Izby Pamięci, a przede wszystkim konieczność godnego upamiętnienia tragedii Michniowa pchnęła jego mieszkańców i lokalnych działaczy do zawiązania Komitetu Organizacyjnego Budowy Mauzoleum w Michniowie oraz Komitetu Honorowego Budowy Mauzoleum w Michniowie. W połowie lat 80. XX wieku ogłosili oni konkurs na projekt budynku-pomnika. Pomimo wyboru zwycięskiego projektu, nie udało się go zrealizować. Poprzez lata działań zmierzających do upamiętnienia ofiar pacyfikacji wsi Michniów powoli stał się miejscem pamięci o wszystkich ofiarach represji skierowanych przeciwko mieszkańcom polskich wsi. Z czasem powstał tutaj kompleks pamięci, na który składa się: mogiła zamordowanych michniowian, Pieta Michniowska, mur pamięci z nazwami spacyfikowanych miejscowości, krzyże pamięci i w końcu gmach Mauzoleum projektu Mirosława Nizio.

Nasz szacunek do ojczystej ziemi płynie z poświęcenia i cierpienia Bezimiennych, których ofiara nie może zostać zapomniana. Dlatego dziś otwierając Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie możemy powiedzieć „Pamiętamy”. Znajdujemy się w miejscu, w którym każdy kamień, tablica, podpis i zdjęcie jest świadectwem wielkiego poświęcenia polskich chłopów w czasie II wojny światowej. Mauzoleum poprzez działalność naukową, dokumentacyjną, muzealniczą, edukacyjną, a przede wszystkim poprzez upamiętnienie Zapomnianych z pewnością wspomże w tworzeniu poczucia wspólnoty i wzmocni tożsamość narodową odbiorców goszczących w jego progach. Jestem dumny, iż to właśnie tutaj, w Górach Świętokrzyskich powstała przestrzeń publiczna przywołująca wspomnienia i upamiętniająca ofiary tragicznych wydarzeń z okresu II wojny światowej – powiedział marszałek.

Poseł Krzysztof Lipiec przeczytał podczas uroczystości list prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego, z kolei poseł Agata Wojtysek przywołała słowa skierowane do uczestników obchodów przez marszałek Sejmu RP Elżbietę Witek.

Prezydent i ocalona michniowianka wspólnie zwiedzili Mauzoleum

Po oficjalnych wystąpieniach prezydent Andrzej Duda i Marianna Wikło wspólnie obejrzel

nowy budynek i ekspozycję Mauzoleum. W tym czasie odbyła się ceremonia składania wieńców przez pozostałych uczestników. Po niej pozostali goście wydarzenia zostali zaproszeni do zwiedzenia Mauzoleum.

O randze poniedziałkowego wydarzenia świadczy fakt, że do Michniowa przyjechało wielu przedstawicieli Prezydenta RP, a także rządu: m.in. Wojciech Kolarski – sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta i Jan Krzysztof Ardanowski – przewodniczący Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej, poseł Anna Krupka – sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, poseł Piotr Wawrzyk – sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. W uroczystościach wzięli udział świętokrzyscy parlamentarzyści i europosłowie, przedstawiciele Ambasady Republiki Federalnej Niemiec w Rzeczypospolitej Polskiej, świętokrzyscy samorządowcy i przedstawiciele służb mundurowych, a także delegacje reprezentujące spacyfikowane wsie polskie w czasie II wojny światowej. Jednym z gości był także Mirosław Nizio, projektant Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

Organizatorami uroczystości byli Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Muzeum Wsi Kieleckiej oraz Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach. Patronat narodowy nad uroczystościami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Lekcja historii dla młodego pokolenia

Projekt budynku Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie przygotowała pracownia architektoniczna Nizio Design International czyli Mirosław Nizio – twórca słynący m.in. z zaprojektowania Muzeum Powstania Warszawskiego czy Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie.

Budowa trwała ponad 10 lat, lecz jak podkreślają wszyscy, którzy mieli okazję zwiedzić już michniowską ekspozycję – warto było czekać. Wystawa stała zajmuje około 1700 metrów kwadratowych powierzchni; zobaczyć można tu zdjęcia zarówno ofiar pacyfikacji jak i oprawców, dokumenty, listy, pamiątki i przedmioty codziennego użytku, rzeczy osobiste należące do zamordowanych, przedstawione w formie multimedialnej relacje świadków, elementy uzbrojenia. Oddzielną salę poświęcono tragicznym losom samego Michniowa. Kolejnych 295 metrów kwadratowych powierzchni przeznaczonych zostało na ekspozycje czasowe.

Odwiedzający Mauzoleum mają do wyboru kilka tras zwiedzania i mogą korzystać z audioprzewodników w pięciu językach: polskim, angielskim, hebrajskim, niemieckim i rosyjskim. Dodatkowo turyści mogą słuchać w całym obiekcie specjalnie skomponowanej

przez Tomasza Wirackiego refleksyjnej, wprowadzającej w zadumę muzyki.

Ogromne wrażenie robi wydłużona bryła budynku składająca się z 11 segmentów nawiązujących do wiejskiej zabudowy z okresu II wojny. 5 z nich jest otwartych, niejako „popękanych”, a ostatni otwiera się na pole, na którym zgromadzone są krzyże przywożone od lat do Michniowa z całego kraju przez osoby mieszkające w miejscowościach poddanych wojennej pacyfikacji.

Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie jest nie tylko pomnikiem upamiętniającym mieszkańców wsi pomordowanych w czasie drugiej wojny światowej – jest jednocześnie muzeum stanowiącym znakomitą lekcję historii dla młodego pokolenia.

Budowa Mauzoleum kosztowała około 41 milionów złotych.

Galeria zdjęć

